

Simonovits Jenő És Salamon Golda Barátokkal

Ez a kép a szomszédban készült. A jobb oldali az én első férjem, Simonovits Jenő, utána balra egy rónai ember, a következő vagyok én, Salamon Golda, a mögöttem levő Kostenczky Berta, majd Szájber Zoli, és a bal szélsőt Smil Mutai, úgy hívták, hosszúmezei származású, nőtlen volt, Izraelben élt, és Izraelből jött akkor ide, Máramarosszigetre, azért csináltuk ezt a képet. Ezek a férfiak mind barátok voltak, lovakkal foglalkoztak mind. Érdekes, erről a képről már senki nem él, csak én, a többi mind kihalt. Én a leendőbeli férjemet ösmertem, mert az én édes unokatestvérem, Walter Málka volt az ő [első] felesége, akit két gyerekkel deportáltak el, és nem tért vissza. A férjem, Simonovits Jenő -- Jajni, Jojne, mondták zsidóul -- Remetén [Pálosremete, ma Remeti] született, 1907-ben. Elvesztette az apját, mikor nyolc éves volt. Az anyja öt gyerekkel maradt. Már nyolcéves korától ment dolgozni, és már kenyérkereső volt. Ment szilvát rázni, meg diót rázni, ezért

mind fizettek. Aztán elment kocsisnak ló mellett, magyarázta az egész életét, hogy miken ment keresztül. Aztán volt neki itt [Máramarosszigeten] egy nagybácsija, akinek egy drogériája volt, a végén ott gyűjtötte a pénzét, úgy tudott menni szkimbásnak [schimbasi, azaz cserés, fonetikusán románul], huszárnak -- szkimbás, úgy mondták a huszároknak [A román hadseregben nem voltak huszárok, Salamon Golda a katonára érte a huszárt. -- A szerk.] Csak az mehetett huszárnak, aki pénzes volt. Pedig árva fiú volt, csak dolgozott, gyűjtött pénzt, és volt neki. És a második férjem is huszár volt, együtt voltak ők katonák [Nagyváradon], az első férjem és a második férjem. Ez még a románoknál [román fennhatóság alatt, 1920-1940 között] volt. Az első férjem egy nagyon jó lókupec volt, jó kereskedő, értett az állatokhoz, a tehenekhez és a lovakhoz. Saját lóval kellett jelentkezni, ő bevonult egy olyan szép kanca lóval, egy fehérrel, hogy azt mondta a kolonel [ezredes]: 'Ezen a lovon én fogok lovagolni. Te bemész az istállóba, és keresel másat, amelyiket akarsz. De te nem fogsz lovagolni egy szebb lovon, mint én. Azt' ha leszerelsz, visszakapod a lovat.' Olyan gyönyörű szép volt, még festeni se lehetett szebbet. Mert értett hozzá, és tudta, hogy mit vesz. Jenő is ösmert nagyon jól engem, hazulról, a szüleimet is, minden. És így lettem én az ő felesége. Az első férjemmel csak egyházilag voltam megesküdvé, polgárilag nem. Azt mondta a férjem, ha van gyerek, akkor érdemes foglalkozni azzal, hogy esküdjünk meg, de ha nincs gyerek, nincs semmi értelme. Gyerek köztünk nem volt. Én nem hibáztatom őt, mert neki volt felesége és gyereke, de ő soha nem engedett engem, hogy menjek egy orvoshoz, vizsgálta meg magam, hogy hátha talán csak valami kisebb hiba van. Én akartam volna, hogy legyen legalább egy gyerekem. Ő azt mondta, hogy ha nincs az Istentől, így rendesen, ő nem enged orvoshoz, ő nem enged operálni, nem enged fürdőbe, nem enged sehová. Nem akart elengedni sehová. És úgy aztán vele éltem harminc évet. De nem volt semmiben se hiányom mellette, mert ügyes ember volt, mindent kikerített. Tartottunk mi mindenféle majorságot, voltak tehenek, voltak lovak, gazdálkodással foglalkoztunk. Még a férjem idejében is volt stráfszekerünk, és szállítottunk. A férjem egyáltalán nem volt vallásos, nem járt templomba se, csak őszünnepekkor, mikor jött az Újév, a Hosszúnap és a Sátoros ünnep, ezekre a nevezetes ünnepekre. Ő a háború előtt is a neológ templomba járt. Nem volt egyáltalán vallásos, de nem vegyített össze tejszót hússal, és lehetőleg tartotta a vallást, de templomjáró nem nagyon volt, mert nem volt, mikor járjon a templomba, nem volt ideje, még szombat is el volt mindig foglalva. 1970-ben halt meg, itt, Máramarosszigeten halt meg, itt is van eltemetve a zsidó temetőben. Rabbi akkor már nem volt, a sakter temette el. Ülttem sívét [lásd: gyász], de nem a földön, egy kisszéken ülttem csak. Nem tudtam sokat ülni, akkor megvoltak még a lovak, és kellett munka után nézni.